

Gondolatok az egykori Rendőrtiszti Főiskoláról

Fórizs Sándor⁵⁹

Írásomban a Rendőrtiszti Főiskolát érintő kérdésekkel foglalkozom többnyire a 2000–2011 közötti időszakra vonatkozóan.

Az intézményben először az 1990-es évek közepén jártam, mint érdeklődő, majd oktatókat kerestem jogi tantárgyak fakultatív feldolgozásához a Kossuth Lajos Katonai Főiskola Határőr Tanszéke részére, ahol akkor tanszékvezetőként dolgoztam. Később a főiskola Határrendészeti Tanszékén megpályáztam és elnyertem a tanszékvezetői munkakört a 2000–2005 közötti időszakra, majd egy ciklust mint főigazgató-helyettes, a beosztás megnevezésének változását követően mint rektorhelyettes tevékenykedtem. Mindezekből kifolyólag megadatott nekem, hogy részben külső szemlélőként, később belülről érdeklőként, lássam az intézményt. Természetesen az érintettek látásmódja különböző okokból, de akár jelentősen is eltérhet egymástól.

Az iskola elhelyezkedése egy régi apácázárdában, a körülötte részben később (a kollégium például 1980-ban) vagy még a háború előtt (Tanulmányi Hivatal) készült épületekkel igen érdekes látványt nyújtott. A zárdá, akár egy monstrum, szinte fél Budáról, de még Pestről is látható. Annak idején az egyházi rendek feloszlásakor, feltételezem, valamit tenni kellett az objektummal, így kapta meg a rendőrség képzési célokra. Nagyvonalú gesztus lehetett, valamint a háború után a tanfolyamjellegű rendőri/rendészeti felkészítéssel kapcsolatban a maitól teljesen eltérő elképzelések motiválhatták a döntéshozókat. Az iskola lábánál természetvédelmi terület mély szakadékos kezdete, a másik oldalon a kerítésen kívül lakóövezet húzódott. Már a 90-es években is látszott, itt jelentős bővítésre nincs lehetőség, ismereteim szerint nem is terveztek. Felfelé, például az amúgy rendkívül zsúfolt kollégiumi épületre még egy szintet nem húzhattak fel, mert lezárták volna a kilátást a mögötte lévő terület elől, és megbontották volna az épület stabilitását. Mindezek természetesen első ránézésre nem mindenkinek szűrtak szemet.

Ebben az időszakban, 1990–2000 között már 20-30 alkalommal jártam külföldön, többnyire a határőrség valamelyik vezetőjének kíséretjeként, tanintézetekben, főiskolákon, egyetemeken, kiképző és továbbképző központokban, tiszthelyettes iskolákban, Belgiumtól Szlovákiáig. Több jelentős külföldi és hazai határőrségi továbbképzésen vettem részt tolmácsként. A hazajövetelek minden alkalommal egyre keservesebb hangulatot hoztak. A színvonalbeli különbségek, a magyarországi viszonyok elmaradottsága és kedvezőtlen irányú változásai rám rossz benyomást gyakoroltak. A máshol a rendőri felkészítésbe befektetett jelentős összegek látványos eredményeket teremtettek a képzés infrastruktúrájában, a hallgatók elhelyezésében, az oktatási épületekben, a fizikai-gyakorlati felkészítést szolgáló bázisok lehetőségeiben. Kint már ekkor is széles körű számítástechnikai felszereltség, számítógép vezérelte lőtér, online lehívható oktatási előadások, gyakorlati bemutatók és sok egyéb „furcsaság” működött. Aki az előzőekben kételkedik, menjen el Brühlbe, a Szövetségi Közigazgatási Főiskolára. Megítélésem szerint a korábban keleti blokkhoz tartozó Csehország, Szlovákia, Szlovénia is előttünk járt. Ha másként nem,

⁵⁹ A szerző ny. r. dandártábornok, egyetemi tanár

racióális gondolkodásban. A csehek a főiskolát egy készenléti rendőri alakulat mellé tervezték, és a kettő együttműködésére alapozták azt a gyakorlati felkészítést, amelyet nálunk a „hegyen” nem lehetett megvalósítani.

Részben az előzőekből következően azt mondhatjuk, a tanintézet helyzete már ebben az időben, 2000 körül sem volt kedvező, nem optimális egy modern és sokoldalú, a kor színvonalának megfelelő rendészeti képzésre. Alapvető követelményeknek nem tudott az elhelyezés (és nem a tanári kar) eleget tenni. Hiányoztak a megfelelő tornatermek, uszoda, belső lőtér, külső sportpálya, fizikai akadálypálya, a rendészeti technika oktatásához szükséges felszerelt csarnokok, taktikai termek, jól felszerelt informatikai és nyelvi laborok. Az oktatás tervezésének, irányításának, a tanulmányi rendszer támogatásának nem volt meg a kellő informatikai alapja még a későbbi években sem. Az iskola relatív nagy távolsága a fővárostól, az a tény, hogy nem rendelkezett saját tömegszállító eszközökkel, buszokkal, kizárta a hallgatók jelentős mozgását. Eljutni a készenléti rendőrséghez vagy a Vágóhid utcába, az ottani lehetőségeket igénybe venni, kinszenvedésnek bizonyult. Ugyanakkor egy főiskola hallgatói gyakorlati felkészítését nem lehet állandó kérésre és távoli partnerek alkalmoszerű támogatására építeni.

Nemcsak a fizikai körülmények, de a gondolkodásmód, a jövőről alkotott elképzelések területén is jelentős hátrányba szorultunk iskolán belüli és fenntartói vonatkozásban. A gondolatsort két példával szeretném kiegészíteni. Egyetlen egyszer volt alkalmam beszélni a belügyminiszterrel, az ő intézményben tett látogatásakor, egy összevont tanári rendezvényen a főiskola oktatási helyetteseként, és nem négy szemközt. Egyébként még a rektor helyetteseivel vagy a tanszékvezetőkkel sem kívánt találkozni, a programját szervezőknek eszébe sem jutott egy ilyen megoldás. Szembetűnő, semmit sem tudtak egy főiskola működéséről. A már fokozatosan romló anyagi viszonyokat látva ekkor mondtam neki valami olyasmit, „ebben az országban van sok főiskola, de Önnek csak egy van, jelentősebb segítségre van szükségünk”. A válasza körülbelül így hangzott, „nekem továbbá ugyanígy egy rendőrségem és egy tűzoltóságom van”. Meglátásom szerint látogatása maradt egy protokollesemény minden további segítség nélkül. 2004–2006 körül már jól látszott, az iskolának saját maga kvalifikálása terén előre kell rohanni, különben bajba jut, és a sok szükséges változtatáshoz már csak kevés idő maradt. Ugyanakkor meg kell említenem a vezetéselmélet egy sarkalatos megállapítását, miszerint átalakítani, megreformálni, modernizálni jelentősebb anyagi eszközök nélkül nem lehetséges. Az akkor felmerült tennivalókat az alábbiakban lehetett összefoglalni:

Szükséges volt az oktatóknak tudományos fokozatot és magasabb oktatói címet megszerezni, mégpedig nagy számban. 2000-ben a főiskola olyan kevés fokozattal rendelkezett és olyan kedvezőtlen belső elosztásban, hogy a 14-15 oktatási szervezeti egységnél a legszükségesebb tudományos fokozathoz kötött munkaköröket (főigazgató, helyettesek, tanszékvezetők és esetleg a tanszékeken plusz egy fő) nem tudta lefedni. Egyesek kényszerűségéből kettő beosztást láttak el, illetve ennek következtében tanszékeket ténylegesen fokozattal nem rendelkező oktatók irányítottak. Emellett a tanszékeken a második vonalban sem voltak fokozatosok, akik szükség esetén előreléphetek, illetve felkészültségük révén emelték volna az oktatás színvonalát. A kialakult helyzetben volt olyan tanszékvezető, akinek utód híján megbízatásán kétszer is hosszabbítottak, és nem is vált érdekelté beosztottjai tudományos felkészítésében. 2003-ban a főiskola 150 főállású oktatójából

kettő fő MTA-doktor, 26 PhD (CSc) tudományos fokozatú, öt fő habilitált. 2007-ben 121 főállású oktatóból 21 fő rendelkezett tudományos fokozattal és 26 fő folytatott doktori tanulmányokat nyolc különböző doktori iskolában.

Jelentősen növelni kellett a megjelent publikációk arányát színvonalas, magasabb kategóriájú kiadványokban. Esetleg erre a célra saját, most azt mondanám „A” kategóriás kiadványt alapítani.

Master (egyetemi) szakot akkreditáltatni és megkezdeni a képzést.

Szélesíteni a képzési spalettát új BA-szakok, szakirányok, szakirányú továbbképzési szakok bevezetésével.

Modernizálni az intézmény szabályzó dokumentumait, például a „Tanulmányi és Vizsgaszabályzatot”.

Mindezek mellett színvonalas oktatást biztosítani egyre javuló tartalommal.

Rendkívüli helyzet volt, rendkívüli tennivalókkal.

Az RTF Intézményi Tanácsa tanácsülésén 2005. április 6-án elfogadta, támogatta Dr. Sárkány István tábornok, addigi oktatási főigazgató-helyettesnek a főigazgatói munkakör betöltésére vonatkozó pályázatát. A három pályázó közül megítélésem szerint a legjobbat választották. Terveiben már szerepelt egy mesterképzés alapításának elképzelése. A résztvevők a bemutatott programtervezetét jónak ítélték. Innen számolom én a főiskola modernizálásának felgyorsulását. Az más kérdés, hogy az új főigazgatónak az anyagi források szűkülése és a későbbi személyi leépítések miatt igen behatárolt volt a mozgáster.

Szerintem 2005–2011 között amit lehetett, azt az intézmény tanári kara, többi dolgozója és a vezetése megtette. Mit értett meg az egész helyzetből az akkori fenntartói minisztérium? Éppen ebben a feszített időszakban fejezték ki azt a kívánságukat, hogy szűnjön meg a tudományosfőigazgató-helyettesi munkakör. Kérésüknek eleget téve a Főiskola Szenátus 2006. decemberi ülésén megszavazta a változtatást, és ezzel egy helyettesi hely eltűnt a hátról (plusz volt egy gazdasági igazgató is). Feladatkörét szétosztották a másik két helyettes között. Meglátásom szerint hibás döntés volt, hiszen az oktatói minőség emelésének jelentős tennivalói éppen ezen a helyettesi vonalon jelentkeztek. Ugyanebben az időben indult be a rendészettudomány elismerése, fokozott képviselése nyugaton, de ez a hazai rendészeti oktatásirányítókat nem érintette.

A 2007-es év súlyos költségvetési korlátozásokat és a 2005-ös állománytábla módosítását hozta. A főiskola 289 fős létszámát 233 főre csökkentette a fenntartó (–56 fő, 19,3%-os csökkenés), 11 hivatásossal és 45 fő közalkalmazottal lett kevesebb.⁶⁰ A létszámviszonyok megítélésem szerint csak az egyetem megalapítását követően rendeződtek pozitívan. 2005–2010 között csökkent és stagnált a főállású oktatók száma (2005: 118 fő; 2010: 93 fő) és lényegében eltűntek a megbízási szerződéssel tevékenykedők. Ugyanebben az időszakban a felsőoktatási hallgatók éves felvételi létszáma 16%-kal emelkedett, (2005: 439 fő; 2010: 510 fő). A tényleges hallgatói szám ennél lényegesen magasabban alakult, mivel három év összlétszáma adódott össze. 2009. szeptemberben az alapképzésben nappali tagozaton 494 fő, a levelező tagozaton 1009 fő, a mesterképzésben 65 fő,

⁶⁰ Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2019. 454.

a kriminalisztikai szakirányú továbbképzési szakon 12 fő hallgató kezdte a tanévet.⁶¹ Az oktatók létszámában a fordulatot az egyetem felállása hozta (2011: 106 fő; 2015: 120 fő főállású és 24 fő megbízási szerződéssel). A felsőoktatási hallgatói éves felvételi létszám a 2005-ös 429 főről 2015-re 806 főre emelkedett, ami 83%-os növekedés.

A tanintézet mindenestre igen határozottan dolgozott a modernizálás területén. Ezek közül az alábbi kezdeményezéseket emelem ki, mint olyanokat, amelyek a főiskola életében eddig még nem fordultak elő:

- a biztonsági szakirány akkreditálása, alapképzés megkezdése, nyitás az önköltséges polgári képzés irányába;
- master (egyetemi felkészítés) akkreditálása, indítása;
- csatlakozás a nemzetközi Erasmus Programhoz.

A biztonsági szakirány

A 2007. évi Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató először hirdetett meg az RTF-re a rendészeti igazgatási szakon belül biztonsági szakirányra⁶² történő jelentkezést. Költségtérítéses, tehát nem államilag finanszírozott felkészítés kezdődött. Nappali tagozaton 10–30 fő (120 ezer Ft képzési költség szemeszterenként), levelező tagozaton 20–40 fő (100 ezer Ft.) felvételére nyílt lehetőség. A kezdeményezés sikerét mutatta, hogy a további években emelkedtek a képzési költségek és a meghirdetett tanulmányi helyek: 2008-ban nappali 30 fő, levelező 40 fő; 2009-ben nappali 30 fő, levelező 70 fő. Amennyiben teljes egészében értékelni kívánjuk a szakirány alapításának jelentőségét, beszélnünk kell több sajátosságról. Először nyitott a főiskola akkreditált Bologna-típusú szakirányon a polgári felsőoktatás irányába. Új hallgatói kategória jelent meg az intézményben. Olyan, a polgári/magánbiztonsághoz kapcsolódó tantárgyak oktatását kellett felvállalni, amelyek eddig nem szerepeltek a képzési palettán (bankbiztonság, személyvédelem, magánnyomozás, biztonságtechnika, kiberbiztonság önkormányzati rendészet stb.). Ehhez új munkatársakra is szükség volt. A képzés folyamán jelentősen kiszélesedett az intézmény kapcsolata a magánbiztonsági cégekkel. A BA-szakirány működése alapozta meg a későbbi arra épülő, hosszú munkával megteremtett 2020 szeptemberétől indított, akkreditált „Biztonsági szervező” mesterképzési szak létét. A folyamat elvezetett egy új profilú Magánbiztonsági és Önkormányzati Tanszék⁶³ alapításához a mai Rendészettudományi Karon 2013-ban, valamint specializációk létrehozására (biztonsági szakirány „önkormányzati specializáció” és „magánnyomozó és elektronikus információbiztonsági specializáció”).

Összességében elmondható, hogy az RTF 2006-os szakirány alapítása a mai napig ható, az egyetemi képzésbe/szerkezetbe átkerült sikeres eseménynek bizonyult.

⁶¹ Virányi (2019) i. m. 466.

⁶² MAB 205/10/VII/2/25. sz. határozata a rendészeti igazgatási alapszak biztonsági szakiránnyal történő kiegészítéséről.

⁶³ Nemzeti Közzolgálati Egyetem. Rendészettudományi Kar. Online: <https://rtk.uni-nke.hu/oktatasi-egysegek/maganbiztonsagi-es-onkormanyzati-rendeszeti-tanszek/rolunk>

A master felkészítés

Az RTF legsikeresebb, legpozitívabb, a mai napig, az egyetem megalapításakor a Rendészettudományi Kar jogi helyzetére is meghatározóan kiható eredményes lépésének egy mesterszak, a „Rendészeti vezető” szak alapítását tekintem. A szak alapítását, felépítését rendkívül heves viták előzték meg, egyesek a létjogosultságát is megkérdőjelezték. Az azóta megmutatkozott folyamatos érdeklődés, jelentkezés ezt a lamentálást gyorsan lezárta. Az elsőnek elkészített dokumentumok mintájához bizonyos értelemben a német münsteri rendőregyetemi elképzeléseket vettük figyelembe, adaptálva a magyarországi viszonyokhoz, sajnos az ottani anyagi támogatottság nélkül. A főiskolai szenátus 2007. márciusban tárgyalta a szakindítási kérelmet, a képzés 2008-ban indult. 2008–2010 között az első turnusban 28 fő végzett. A 2009-es felvételi tájékoztató⁶⁴ a négy féléves felkészítésre 20–30 fő felvételét engedélyezte (30 fő végzett ebből a turnusból) akkor még önköltséges alapon szemeszterenként 160 ezer Ft ellenében. 2011-ben az egyetem megalakulásakor 40 fő volt az éves felvételi határ. A későbbiekben a szak specializációkkal egészült ki: rendészetelméleti, csapatszolgálati, értékelő-elemző, szervezett bűnözés elleni, integrált határigazgatási. Az érdeklődés fokozatosan emelkedett a képzési lehetőség iránt, és a felvettek száma évente meghaladta a 70 főt. 2010 és 2017 között 372 fő fejezte be eredményesen az egyetemet.

A szak alapításának közel két évtizedes előremutató hatását több tényező bizonyítja. A Nemzeti Közszerológati Egyetem létrehozásakor a fenntartó jóindulatán kívül többek között a létező, már eredményes mesterszak tette lehetővé, hogy a régi főiskola mint egyetemi kar tagozódjon be az új intézménybe. Ellenkező esetben, amennyiben nem lett volna ilyen képzés, úgy vagy más intézménytől kellett volna egyet-kettőt átemelni, vagy maradt volna a főiskolai kari jogállás, a későbbi fejlődés reményével.

2006-ban, talán első alkalommal komolyan felmerült az RTF összevonása a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel, az integráció vizsgálatát kormányhatározat⁶⁵ rendelte el. „6. A Kormány az alábbi területen szükségesnek tartja vizsgálat elvégzését és javaslat kidolgozását [...] 6.h. a Rendőrtiszti Főiskola és a Nemzetvédelmi Egyetem feladatai jövőbeni szervezeti megoldása”.⁶⁶ Ekkor egy alkalommal informális beszélgetést folytattam az egyetem rektorával, akit kezdő oktató koromból ismertem (nem Prof. Dr. Szabó Miklóssal). Kérdésemre, milyennek képzei el a létrehozandó közös iskola felépítését, azt válaszolta, két honvéd egyetemi kar, egy-egy honvéd és rendészeti főiskolai kar. Arra a felvetésemre, miért lenne ez jó a jelenleg önálló Rendőrtiszti Főiskolának, azt válaszolta, a későbbiekben majd egyetemi karrá válhatunk. Az egyetem oktatási rektorhelyettesével lezajlott hivatalos megbeszélés valósággal megrémített. Elképzelései szerint egy sor terület oktatását (fizikai felkészítés, sport, lökiképzés-lövészet, társadalomtudományi ismeretek) átvették volna az egyetem oktatói. Érvélem, hogy ezek a területek egymással nem kompatibilisek, egy katonai és egy rendészeti lövészetet, fizikai felkészítést, pszichológiát stb. nem lehet összehasonlítani, láthatólag nem hatottak rá. Úgy számoltam, ha ezek az elképzelések megvalósulnának, a főiskola

⁶⁴ 2009. évi Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató Diplomásoknak. Oktatási és Kulturális Minisztérium, Budapest, 2008. november, nyilvántartási szám nélkül.

⁶⁵ 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozat.

⁶⁶ 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozat.

oktatói állományából csupán körülbelül 85 fő maradna a helyén. Persze azt is megértem, a ZMNE Kossuth Lajos Hadtudományi Kar rendkívüli nyomás alatt állt az 1996-os évben. A Felsőoktatási Felvételi Tájékoztatóban⁶⁷ 75 helyet hirdettek meg nappali képzésre három BSc-szakon a kar számára. Ezek közül kettő volt költségtérítéses, az egyik 10 fő büntetés-végrehajtási nevelő és csak 25 fő az államilag finanszírozott, tényleges tisztképzést végző „katonai vezető” BSc-felkészítés. Az RTF-re ugyanakkor különböző rendészeti szakmai BSc-képzésekre nappali 205 helyet és levelező 230 helyet, összesen 435 fő felvételét engedélyezték.

A mesterszak alapításának másik távlatos, de rendkívüli eredménye az lett, hogy lehetővé tette egy Rendészettudományi Doktori Iskola (DI) erre történő ráépítését. Igaz, ehhez a MAB kívánságára pontosítani kellett az eredeti dokumentációt, de nem vált szükségessé egy új kidolgozása. Nem hiszem, hogy a korábban vázolt költségvetési és személyi nehézségek mellett valaha is létrejött volna az iskola az önálló RTF-en. Az eredményes akkreditációhoz szükséges személyi bővítés (törzstagság „erősítése”) 2012-ben tervezetten zajlott le. Az ehhez nélkülözhetetlen pénzügyi keretet az egyetem biztosította. A DI akkreditációjához szükséges dokumentumok 2012. augusztus 31-re elkészültek és az egyetemi szintű egyeztetést követően ősszel nyújtották be azokat. A Magyar Akkreditációs Bizottság 2012. december 7-én befogadta a „Rendészettudomány” tudományági besorolást. A MAB a „doktori.hu” internetes felületet az év végén megnyitotta a Rendészettudományi Doktori Iskola számára.

Az Erasmus Program beindítása a főiskolán

Az Erasmus Program beindítása a főiskolán szerintem az egyik legjelentősebb lépés volt az intézet további modernizálása terén, mert radikálisan megváltoztatta az oktatással kapcsolatos gondolkodást, és kikényszerítette a kapcsolódó dokumentumok átalakítását. A kezdésre a 2006-os évben került sor, amikor a magyar Erasmus Irodától megkapta az intézet az Erasmus-nyilvántartási (charter) számot. Bár látszólag nem egy jelentős kezdeményezés, és évente a tényleges részvétel „csupán” 15-20-30 főt érintett, hatásában én mégis többnek ítélem a kezdeményezést. A program maga uniós költségvetésből hallgatók külföldi tanulmányait és szakmai gyakorlatát, oktatók, valamint munkatársak (például könyvtári dolgozók) hat-tíznapos külföldi tapasztalatszerzését fedezte, esetenként külföldi tanintézetekkel közös rövid idejű tanfolyamjellegű felkészítést finanszírozott. A külföldi tanulmányoknak egy szemeszterre, legalább 3-4 hónapra, a szakmai gyakorlatnak 13 hétre kellett kiterjednie, és nem tette lehetővé a honi iskolai tanév/szemeszter halasztást. Milyen okból emelhetjük ki ezt a kezdeményezést az iskola többi jelentős erőfeszítése közül? A beindításhoz teljes oktatási szemléletváltásra lett szükség. Külföldi tanulmányok és szakmai gyakorlatok ilyen mértéke még sosem jelentkezett a főiskola történetében. A végrehajtására sem az oktatói állomány, sem pedig a hallgatók nem voltak felkészülve. Egyébként a hallgatók esetében jelentkezett a kevesebb nehézség, mert közülük sokan nyelvtudás vonatkozásában közelebb álltak az új kihívásokhoz. Az addig jó, de a jövőbeni elvárások számára már túlságosan merev „Tanulmányi és Vizsgasza-

⁶⁷ 1996. évi Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató, Oktatási Minisztérium, Budapest, nyilvántartási szám nélkül.

bályzat” nem is tette lehetővé ennek az új lehetőségnek a kihasználását. Az oktatói állomány körében ekkor (2006) szinte alig volt tanárunk, aki vállalta a külföldre menetet, nem is beszélve az esetleg hozzánk érkező külföldi hallgatók idegen nyelven történő oktatásáról, ami azonnal jelentkező kihívás lett, hiszen a program oda-vissza működött (kiutazás, fogadás), és ezt a munkát is fel kellett vállalni a csatlakozással. Mivel a többség nem beszélt biztonságosan egy idegen nyelvet, néhányan az egész folyamat értelmét is megkérdőjelezték, mint egy polgári iskolában lehetséges, de a rendészeti felkészítésben szükségtelen valamit. A már futó oktatási rendszert és az érvényben lévő szabályzásokat meghatározóan módosítani kellett. A mai viszonyok mellett nyilvánvalóan semmi különöset nem jelent, de olyan új megoldások léptek akkor hatályba, mint tantárgyak görgetése és vizsgáik letétele esetleg egy szemeszterrel később; eltérés az általános vizsgarendtől, vizsgaidőpontoktól; külön késleltetett felkészülés a külföldről történt hazatérést követően; külföldön szerzett kreditpontok és a külföldön teljesített szakmai gyakorlatok elismerése, a leckeönyv ilyen jellegű aláírása. Mintha az ördög lépett volna be a templomba, legalábbis néhányan az előkészítő megbeszéléseken ilyen értelemben foglaltak állást. Oktatástechnikailag, szervezés szempontjából sem bizonyult egyszerűnek az utazások feltételének megteremtése. A szakmai gyakorlat 13 hetének összehozásához a jelentkező hallgató a júniusi vizsgaidőszakot két héttel előbb befejezte, majd a többiek ezt követő négyhetes hazai szakmai gyakorlatát, a saját nyári szabadságát és a következő szemeszter első két hetét „rakta össze”, hogy kiutazhasson. A kezdeti időszakban még sok nyugati rendészeti főiskola nem volt az Erasmus Program tagja, velük nem lehetett kooperálni, polgári tanintézeteket kellett keresni. A program háttérében egy kiszolgáló rendszert hoztunk létre, ami csak látszólag volt egyszerű feladat. A tanintézetek, illetve a szakmai gyakorlaton fogadó szervekkel szerződést kötöttünk, hasonlóképpen a hallgatókkal is. A tevékenységhez egy erre függetlenített munkatársat alkalmaztunk Pesti Tünde személyében, mint Erasmus-előadó, aki jól beszélt németül és angolul, és támaszkodtunk Kiss Rita asszony kitűnő angol felkészültségére, aki az intézmény 2003-ban alakult Nemzetközi Irodájában dolgozott. A munkatársaink rendezték az idegen és magyar nyelvű dokumentációkat, tartották a kapcsolatot a kiutazottakkal, elkészítették a pályázati felhívásokat, toborozták a hallgatókat, mentorai voltak egész itt-tartózkodásuk alatt a külföldi hallgatóknak, szemeszterenként a program lejártával elkészítették a beszámolókat, elszámolásokat az országos Erasmus-központ számára. Blaskó Béla tábornok vezette azt a felvételi bizottságot, amely ismétlődően megítélte a jelentkezőket, kiosztotta a helyeket és ezzel a főiskolán meglévő személyes tekintélyével jelentősen alátámasztotta a program eredményességét.

Minden tevékenység az elején nehézségekbe ütközhet, amíg ki nem növi gyermekbetegségeit. Esetünkben az első partnerek megkeresése bizonyult a legnehezebbnek. A német nyelvterület még viszonylag egyszerűbbnek bizonyult az akkor fennállt jó kapcsolatok és a németekre jellemző nyitottság, kezdeményezőképesség jóvoltából. De már ekkor is a hallgatók részben angol nyelvterületre szerettek volna kijutni, ezt egyébként szakmailag és az angol nyelv domináns helyzete miatt már akkor a németnél jelentősebbnek ítéltük. És szinte azonnal megjelent a francia (az iskolán francia nyelv oktatása is folyt), spanyol nyelvterületre történő utazás igénye, miközben lényegében ezekben az irányokban komoly kapcsolatokkal nem rendelkezünk. Számtalan módszert vettünk igénybe a lehetőségek felkutatására. Ezek között szerepelt az addig nem ismert

intézményekkel folytatott levelezés; az Országos Rendőr-főkapitányság, a Közép-európai Rendőrakadémia segítségének igénybevétele; a Magyarországon dolgozó külföldi rendészeti attasék felkeresése; az internetről kikeresett szervezetekkel kapcsolat felvétele; a főiskolán képzést megrendelő országos hatáskörű szervek segítségnyújtása; egyes tanszékeink (vám, büntetés-végrehajtás) külföldi kapcsolatai; a külföldi tanintézetek Erasmus-felhívásai; és saját személyes ismeretségi körünk aktivizálása.

Külön rendkívüli kihívást jelentett az idegen nyelvű (angol, német) tantárgyak felajánlása, egy elfogadható kínálat biztosítása, ami a fogadás előfeltétele. Mindenki elképzelheti, mit jelent egy 15–30 órás más nyelven tartott tantárgy megtartása, az arra történő felkészülés.

A gazdasági igazgatóság számára is hirtelen jelentkezett plusz terhet hozott a program, és azt végül zokszó nélkül vállalták. Az Erasmus-pályázattal elnyert pénzt (eurót) külön számlán kellett kezelniük a számtalan elszámolással, szállásszámlával, repülőjeggyel együtt. Rendezték a kifizetéseket, a külföldről beérkezett okmányok befogadását. Az iskola fokozatosan romló anyagi feltételei mellett a lassan amortizálódó kollégiumi épületben elfogadható elhelyezést biztosítottak a külföldi diákoknak frissen kifestett szobákkal, bútorral, hűtővel, ágyneművel. A kezdést követő öt évben a program pályázatán 243 890 euró támogatásban részesültünk, ez akkori áron számolva 64–65 millió forintot jelentett. Ezt az összeget a főiskola szűkös költségvetése nemzetközi feladatok ellátására évente fordított 2–3 milliójával (Ft) hasonlíthatjuk össze. Lényegében a 19–20 éves hallgatóink fejenként több százezer forintot kaptak, és ennek külföldön felhasznált részéről még számlát sem kellett hozniuk. A hallgatók számlájára a támogatás 90%-át az indulás előtt, a fennmaradó 10%-át a hazaérkezés és az elszámolást követően utaltuk át.

Külön speciális lehetőség volt az Erasmus Intenzív Program keretén belül két külföldi tanintézettel, a Lyoni és a Bochumi Egyetemmel közösen kéthetes oktatást szervezni „A kritikus infrastruktúrák védelme” című projekt keretében. A három iskola azonos létszámú csoporttal vett részt. A helyszínt, felszerelést a főiskola biztosította, a szállást a vámórség adta. A német nyelvű oktatás hallgatót és oktatót egyaránt igénybe vett (kivéve a németeket, különösen a franciákat). A három alkalomra szóló pályázattal elnyert programot az Erasmus Iroda finanszírozta.

Milyen eredményeket hozott az Erasmus Program az első négy évben a 2009/2010. tanév végéig:

Külföldön tanult 28 fő hallgató 13 különböző egyetemen 7 országban.

Nálunk tanult 28 fő hallgató 7 országból.

40 fő hallgató szakmai gyakorlaton vett részt.

23 fő oktató vett részt külföldi hospitáción 10 különböző országban.

12 fő külföldi oktató volt nálunk 5 országból. (Fórizs, 2008., 2010. A, B)

Összességében az Erasmus Program beindítását a főiskola egyik eredményes modernizációs lépésének tekintem:

Hozzájárult az oktatók és a hallgatók idegen nyelvi és azon belül a szaknyelvi képzéséhez.

Lépésről lépésre felkészítette az oktatókat az idegen nyelvű foglalkozások tartására.

Szélesítette a résztvevők szakmai és általános látókörét.

Jelentősen megnövelte az intézmény külföldi kapcsolatrendszerét.

Felhasznált irodalom

2006. évi Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató. Oktatási Minisztérium, Budapest, nyilvántartási szám nélkül.
2009. évi Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató Diplomásoknak. Oktatási és Kulturális Minisztérium, Budapest, 2008. november, nyilvántartási szám nélkül.
- A 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közigerazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról.
- A Kormány 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozata az államháztartás hatékony működését elősegítő szerzerzeti átalakításokról és az azokat megalapozó intézkedésekről. Határozatok Tára, 2006. 31. szám
- Fórizs Sándor: A Rendőrtiszti Főiskola hallgatóinak felkészítése a nemzetközi rendészeti együttműködésre. *Rendvédelmi Füzetek*, (2008), 2. 5–10.
- Fórizs Sándor: Nemzetközi kapcsolatok, pályázati munka, könyvtár, hallgatói szálló. In Németh Zsolt szerk.: *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, A Rendőrtiszti Főiskola kiadványa. 2010a. 157–177.
- Fórizs Sándor: Az Erasmus Program a Rendőrtiszti Főiskolán. *Magyar Rendészet*, 10. (2010b), 1–2. 135–141.
- Virányi Gergely (2019): *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus Kiadó.
- Nemzeti Közszerológati Egyetem. Rendészettudományi Kar. Online: <https://rtk.uni-nke.hu/oktatasi-egysegek/maganbiztonsagi-es-onkormanyzati-rendeszeti-tanszek/rolunk>

Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar – A rendészeti felsőoktatás fejlődése és fejlesztése

Hautzinger Zoltán⁶⁸

A rendészeti felsőoktatás kialakulása és fejlődése

A rendészeti tisztviselői képzés igénye már a 19. század második felében felmerült a rendészeti publicisztikákban. A *Közrendészeti Lap* 1872. november 10-i számában megjelent írásban ezt olvashatjuk: „Miután pedig hosszas tapasztalataink meggyőztek arról, hogy bármily rendszerre á lapitassék is a rendőrség ujjá szerzerzése, ez csak akkor fog megfelelni hivatásának, ha a rendőri közegek a rendészeti tudományban elméletileg is kiképeztetnek.”

A fent említett folyóirat szerkesztőjének, John Lajosnak a gondolata nem pusztán egy rendészeti iskola megalapítására irányult, hanem a rendészeti tudományok, úgymint a rendészeti iskolarendszerű képzés egyik legfontosabb tartalmi elemének a művelésére is. Ezzel kapcsolatban e cikkben ráadásul még azt is olvashatjuk, hogy „[á]ltalános a hit, hogy a rendőr, szolgálata alatt begyakorolja magát, és teendőivel megismerke-

⁶⁸ A szerző r. ezredes, tanszékvezető egyetemi docens, oktatási dékánhelyettes, NKE RTK